

Mediji i informiranje

Sud Europske unije
PRIOPĆENJE ZA MEDIJE br. 117/15

U Luxembourggu 6. listopada 2015.

Presuda u predmetu C-362/14
Maximillian Schrems/Data Protection Commissioner

Sud proglašava nevaljanom Komisijinu odluku kojom se utvrdilo da SAD osigurava odgovarajuću razinu zaštite prenesenih osobnih podataka

Iako je jedino Sud nadležan za proglašavanje nevaljanosti akta Unije, nacionalna nadzorna tijela koja postupaju povodom zahtjeva mogu ispitati, čak i kad postoji Komisijina odluka kojom se utvrđuje da treća zemlja pruža odgovarajuću razinu zaštite osobnih podataka, poštuje li prijenos osobnih podataka u tu zemlju zahtjeve Unijinog zakonodavstva u vezi sa zaštitom tih podataka, kao i obratiti se nacionalnim sudovima na istom temelju kao i osoba čiji se podaci obrađuju kako bi ti sudovi uputili zahtjev za prethodnu odluku radi ispitivanja valjanosti te odluke

Direktiva o obradi osobnih podataka¹ propisuje da se prijenos takvih podataka u treću zemlju načelno može provesti samo ako predmetna treća zemlja osigurava odgovarajuću razinu zaštite tih podataka. U skladu s direktivom, Komisija može utvrditi da treća zemlja osigurava odgovarajuću razinu zaštite na temelju svojeg domaćeg zakonodavstva ili međunarodnih obveza koje je preuzela. Naposlijetku, direktiva predviđa da svaka država članica određuje jedno ili više javnih tijela odgovornih za nadzor primjene na svojem državnom području nacionalnih odredaba koje su donesene na temelju direktive (u daljnjem tekstu: nacionalna nadzorna tijela).

Maximillian Schrems austrijski je državljanin koji se koristi Facebookom od 2008. Kao što je to slučaj i s drugim korisnicima koji imaju boravište u Uniji, irsko društvo kći Facebooka prenosi u cijelosti ili u dijelu podatke koje M. Schrems daje Facebooku na poslužitelje smještene na državnom području SAD-a, gdje se oni obrađuju. M. Schrems podnio je prigovor irskom nadzornom tijelu smatrajući da s obzirom na otkrića Edwarda Snowdena u 2013. u vezi s aktivnostima obavještajnih službi SAD-a (osobito onih National Security Agency ili NSA), pravo i praksa u SAD-u ne nude dostatnu zaštitu od nadzora javnih tijela podataka prenesenih u tu zemlju. Irsko tijelo odbilo je prigovor osobito zato što je Komisija u svojoj odluci od 26. srpnja 2000.² smatrala da SAD u okviru sustava „sigurne luke“³ osigurava odgovarajuću razinu zaštite prenesenih osobnih podataka.

Postupajući u predmetu, High Court of Ireland (irski Visoki sud) želi saznati onemogućava li ta Komisijina odluka nacionalno nadzorno tijelo da ispita prigovor kojim se navodi da treća zemlja ne osigurava odgovarajuću razinu zaštite te da po potrebi prekine prijenos spornih podataka.

Svojom danas donesenom presudom Sud smatra da **postojanje Komisijine odluke** kojom se utvrđuje da treća zemlja osigurava odgovarajuću razinu zaštite prenesenih osobnih podataka **ne može ukinuti, pa čak ni smanjiti, ovlasti kojima raspolažu nacionalna nadzorna tijela** na osnovi Povelje Europske unije o temeljnim pravima i na osnovi direktive. Sud u tom pogledu

¹ Direktiva 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka (SL L 281, str. 31.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 13., svezak 7., str. 88.)

² Odluka Komisije 2000/520/EZ od 26. srpnja 2000. sukladno s Direktivom 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o primjerenosti zaštite koju pružaju načela privatnosti „sigurne luke“ i uz njih vezana često postavljana pitanja koje je izdalo Ministarstvo trgovine SAD-a (SL L 215, str. 7.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 16., svezak 3., str. 9.).

³ Sustav „sigurne luke“ obuhvaća niz načela u vezi sa zaštitom osobnih podataka kojem poduzeća iz SAD-a mogu dobrovoljno pristupiti.

naglašava pravo na zaštitu osobnih podataka koje je zajamčeno Poveljom, kao i zadaću koja je povjerena nacionalnim nadzornim tijelima na temelju Povelje.

Sud ponajprije smatra da nijedna odredba direktive ne onemogućava nacionalna tijela da nadziru prijenose osobnih podataka u treće zemlje koje su bile predmet Komisijine odluke. Na taj način, **čak i kad postoji Komisijina odluka, nacionalna nadzorna tijela moraju kod razmatranja zahtjeva imati mogućnost posve neovisnog ispitivanja poštuju li prijenos osobnih podataka u treću zemlju zahtjeve utvrđene u direktivi.** Ipak, Sud podsjeća da je on jedini nadležan za utvrđivanje nevaljanosti akta Unije, kao što je to Komisijina odluka. Stoga, kada nacionalno tijelo ili osoba koja se obratila nacionalnom tijelu smatraju da je Komisijina odluka nevaljana, to tijelo ili ta osoba moraju imati mogućnost obratiti se nacionalnim sudovima kako bi u slučaju da i oni posumnjaju u valjanost Komisijine odluke mogli uputiti predmet Sudu. **Sud dakle na posljednjem mjestu ima zadaću odlučivanja o valjanosti ili nevaljanosti Komisijine odluke.**

Sud provjerava valjanost Komisijine odluke od 26. srpnja 2000. Sud u tom pogledu podsjeća da je Komisija bila dužna utvrditi da SAD djelotvorno osigurava, na osnovi domaćeg zakonodavstva ili međunarodnih obveza koje je preuzeo, razinu zaštite temeljnih prava koja je bitno ekvivalentna onoj razini zaštite koja se jamči u okviru Unije na temelju direktive, tumačene u svjetlu Povelje. Sud navodi da Komisija nije provela takvo utvrđenje, nego se ograničila na ispitivanje sustava „sigurne luke“.

Međutim, Sud nije ni trebao provjeravati osigurava li taj sustav razinu zaštite koja je bitno ekvivalentna onoj razini zaštite koja se jamči u okviru Unije, nego je samo naveo da je taj sustav primjenjiv jedino na poduzeća iz SAD-a koja mu pristupe, a javna tijela iz SAD-a mu ne podliježu. Usto, uvjeti koji se odnose na nacionalnu sigurnost, javni interes ili provedbu zakona SAD-a nadređeni su sustavu „sigurne luke“ pa su poduzeća iz SAD-a dužna **u potpunosti odbaciti pravila zaštite predviđena tim sustavom kada su u sukobu s tim uvjetima.** SAD-ov sustav „sigurne luke“ omogućava na taj način miješanje javnih tijela SAD-a u temeljna prava pojedinaca, a u Komisijinoj odluci se ne navodi da u SAD-u postoje pravila za ograničavanje tih mogućih miješanja ili učinkovita pravna zaštita protiv tih miješanja.

Sud smatra da tu analizu sustava potvrđuju dvije Komisijine komunikacije⁴, iz čega osobito proizlazi da su tijela SAD-a mogla pristupati osobnim podacima prenesenima iz država članica u tu zemlju i obrađivati ih na način koji je neusklađen, među ostalim, sa svrhom njihova prijenosa i koji prekoračuje ono što Komisija smatra da je ograničeno na strogo nužno i proporcionalno za nacionalnu sigurnost. Također, Komisija je utvrdila da osobe čiji se podaci obrađuju nemaju upravno-pravna ili sudska sredstva za, među ostalim, pristup podacima koji se na njih odnose, njihovo ispravljanje ili brisanje.

Kad je riječ o razini zaštite koja je bitno ekvivalentna temeljnim slobodama i pravima koja se jamče u okviru Unije, Sud je utvrdio da **propis koji u pravu Unije općenito dopušta zadržavanje cjeline osobnih podataka svih osoba čiji su podaci preneseni iz Unije u SAD, a bez ikakvog razlikovanja, ograničenja ili iznimke** s obzirom na cilj koji se slijedi te koji ne predviđa objektivni kriterij koji bi omogućavao ograničenje pristupa javnih tijela podacima i njihovu naknadnu uporabu, nije ograničen na strogo nužno. Sud dodaje da propis koji omogućava javnim tijelima općenit pristup sadržaju elektroničkih komunikacija **povređuje bitan sadržaj temeljnog prava na poštovanje privatnog života.**

Također, Sud navodi da propis koji pojedincima ne pruža nikakvu mogućnost korištenja pravnim sredstvima radi pristupa osobnim podacima koji se na njih odnose, ili radi ispravka ili brisanja tih podataka, **povređuje bitan sadržaj temeljnog prava na djelotvornu sudsku zaštitu**, a takva je mogućnost svojstvo **pravne države.**

---

⁴ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu i Vijeću koja je naslovljena „Ponovna uspostava povjerenja u protoku podataka između EU-a i SAD-a“ (COM(2013) 846 *final* od 27. studenoga 2013.) i komunikacija Komisije Europskom parlamentu i Vijeću o funkcioniranju „sigurne luke“ iz perspektive građana EU-a i poduzeća s poslovnim nastanom u Europskoj uniji (COM(2013) 847 *final* od 27. studenoga 2013.).

Naposljetku, Sud utvrđuje da Komisijina odluka od 26. srpnja 2000. oduzima nacionalnim nadzornim tijelima njihove ovlasti u slučaju kada osoba dovede u pitanje usklađenost odluke sa zaštitom privatnosti i temeljnih sloboda i prava pojedinaca. Sud smatra da **Komisija nije imala nadležnost za takvo ograničavanje ovlasti nacionalnih nadzornih tijela.**

Zbog svih tih razloga Sud proglašava **nevaljanom** Komisijinu odluku od 26. srpnja 2000. **Posljedica ove presude jest ta da je irsko nadzorno tijelo dužno ispitati prigovor M. Schremsa sa svom dužnom pažnjom te da mora po završetku svoje istrage odlučiti treba li na temelju direktive prekinuti prijenos podataka europskih korisnika Facebooka u SAD zato što ta zemlja ne nudi odgovarajuću razinu zaštite osobnih podataka.**

NAPOMENA: Prethodni postupak omogućuje sudovima država članica da, u okviru postupka koji se pred njima vodi, upute Sudu pitanja o tumačenju prava Unije ili o valjanosti nekog akta Unije. Sud ne rješava spor pred nacionalnim sudom. Na nacionalnom je sudu da predmet riješi u skladu s odlukom Suda. Ta odluka jednako obvezuje i druge nacionalne sudove pred kojima bi se moglo postaviti slično pitanje.

Neslužbeni dokument za medije koji ne obvezuje Sud.

[Cjelovit tekst](#) presude objavljuje se na stranici CURIA na dan objave.

Osoba za kontakt: Iliana Paliova ☎ (+352) 4303 3708

Snimke s objave presude nalaze se na "[Europe by Satellite](#)" ☎ (+32) 2 2964106